

ДО ІСТОРІЇ СУМСЬКОЇ ОЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Нинішня Сумська класична гімназія раніше була відома як Олександрівська чоловіча гімназія. Ще в 1790 р. була відкрита двокласна казенна школа, що згодом (1806 р.) переросла у повітове училище, яке до 1870 р. перетворилося на прогімназію. Саме цей навчальний заклад став основою майбутньої гімназії.

Друга половина XIX ст. відзначилася Олександрівськими реформами. Почалося активне зведення навчальних установ. Тож, 25 лютого 1871 р. на надзвичайній сесії земських зборів вперше визнано необхідність мати в місті гімназію. Було прийняте рішення про перетворення прогімназії на гімназію, а також про спорудження для неї приміщення у Новому місті. Частину території безкоштовно передавало земству міське товариство, інша ж частина була викуплена в поміщика Праведнікова за 2500 крб. У 1871 р., за угодою царя, прогімназія була назва на його честь. Проте заняття в закладі розпочалися ще рік до того.

Нарешті 7 березня 1873 р. Державна рада ухвалила рішення про перетворення Сумської прогімназії з 1 липня 1873 р. на класичну гімназію. Тим більше, що в 1871 р. був виданий новий Устав, згідно з яким всі чоловічі гімназії знову ставали класичними.

Гімназія утримувалася на земські та державні кошти. Але цього було недостатньо, тож заручення підтримкою меценатів стало необхідністю. Наприклад, першим опікуном прогімназії і гімназії був камергер, предводитель повітового дворянства М.Д.Кондратьєв. Він на власні кошти відкрив церкву при гімназії та фінансував обладнання хімічного кабінету. Щодо Святодухівської церкви, кошти на спорудження якої було виділено також із державної скарбниці Сумського земства, то її старостами були у 1884-1885 рр. П.І.Харитоненко, а в роки Першої світової війни - І.М.Лещинський. У 1884-1885 рр. на кошти братів Федоровських (116 тис. крб. з боку полковника І.С.Федоровського) та М.Д.Кондратьєва був споруджений пансіон (гуртожиток) для гімназистів з інших населених пунктів, розрахований на 40 чоловік, що свідчило про відповідний рівень навчального закладу.

Другим опікуном гімназії у 1878 р. став граф П.С.Строганов. Він подарував гімназійній бібліотеці 1440 крб., які були витрачені на придбання книг, організував допомогу для 12 найбільш убогих учнів

(120 крб.), таким чином, п'ять відсотків учнів звільнялися від плати за навчання. У 1886 р. попечителем гімназії став дійсний статський радник, предводитель дворянства Сумського повіту В.О.Савич. Але останнім почесним куратором Олександрівської гімназії був цукрозаводчик, відомий меценат П.І.Харитоненко.

Першим директором гімназії був М.В.Сибільов, який 8 липня 1899 р. з нагоди 25-річчя діяльності на цій посаді отримав звання почесного громадянина м.Суми, останнім - заслужений викладач древніх мов - М.О.Лашенков.

Цікавим питанням є сам процес навчання в закладі. Батькам гімназистів доводилося витратити від 15 до 50 крб. у 70-80-ті роки ХІХ ст., що було досить високою платою, яка з кожним разом збільшувалась. Але натомість у гімназії давали загальну освіту, велася підготовка до вступу в університет. Вищі навчальні заклади країни були відкриті для випускників, до того ж вони отримували право вступу на державну службу, де їм надавався класний чин після відпрацювання певного терміну. А нагороджені золотою або срібною медалями отримували чин відразу ж після вступу на державну службу. Серед предметів, які викладалися, були російська, церковнослов'янська, грецька, латинська, французька і німецька мови, російська словесність, логіка, російська і загальна історія, географія, математика, фізика, креслення, малювання, закон Божий.

За архівними даними, у 1901 р. в Олександрійській гімназії навчалось 336 учнів, у 1906 р. - 407, у 1917 р. - 485. Серед видатних випускників - літературознавець, критик В.Ф.Переверзев, художник Д.Д.Бурлюк, хірург М.І.Ситенко та багато інших.

Тож, двоповерховий учбовий корпус гімназії становить не лише історичну й архітектурну цінність для міста. Досить важливим є те, що цей заклад єднає нас із минулим, вогонь знань палає в ньому й тепер, і ми маємо всі підстави пишатися тим, що й у нашому місті продовжують справу, започатковану предками.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Власенко В.М.* Про заснування Сумської Олександрівської гімназії // Сумська старовина. Збірник наукових праць. - Суми, 1996. - С.39-40.
2. *Сатухіна Л.П.* Навчальні заклади дореволюційних Сум. - Суми, 2000. - С.7-9.
3. Суми. Вулицями старого міста: історико-архітектурний альбом. - Суми, 2003. - С.166-168.
4. *Каранетян Н.Д.* Именные стипендии на Сумщине // Ваш шанс. - 1997. - №24.